

Datum van
inontvangstneming

:

10/07/2018

Zaak C-374/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

7 juni 2018

Verwijzende rechter:

Landgericht Köln (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 mei 2018

Verzoeksters:

UPS Deutschland Inc. & Co. OHG

DPD Dynamic Parcel Distribution GmbH & Co. KG

Bundesverband Paket & Expresslogistik e.V.

Verweerster:

Deutsche Post AG

[OMISSIS]

Landgericht Köln (rechter in eerste aanleg Keulen, Duitsland)

Beslissing

In de zaak

1. United Parcel Service Deutschland Iric. & Co. oHG, Neuss,
2. DPD Dynamic Parcel Distribution GmbH & Co. KG, Aschaffenburg,
3. Bundesverband Paket & Expresslogistik e.V., Dorotheenstraße 33,10117 Berlin,

verzoeksters,

[OMISSIS]

tegen

Deutsche Post AG, [OMISSIS] Bonn,

verweester,

[OMISSIS]

heeft de 31ste civiele kamer van het Landgericht Köln (rechter in eerste aanleg Keulen, Duitsland)

op de terechtzitting van 13 maart 2018

[OMISSIS]

[Or. 2]

de volgende beslissing gegeven:

I.

De behandeling van de zaak wordt geschorst overeenkomstig § 148 van de Zivilprozessordnung (Duits wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

II.

Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden de volgende prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer, tot wijziging van verordeningen (EEG) nr. 3821/85 en (EG) nr. 2135/98 van de Raad en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 3820/85 van de Raad (PB 2006, L 102, blz. 1), voor het laatst gewijzigd bij artikel 45 van de verordening van 4 februari 2014 (PB 2014, L 60, blz. 1), met rectificatie in PB 2015, L 101, blz. 62, in werking getreden op 1 maart 2014:

- 1) Dient artikel 13, lid 1, van verordening (EG) nr. 561/2006 aldus te worden uitgelegd dat het afwijkingen van de artikelen 5 tot en met 9 van verordening (EG) nr. 561/2006 alleen toestaat wanneer een voertuig van een leverancier van universele diensten in de zin van artikel 2, lid 13, van richtlijn 97/67/EG overeenkomstig artikel 13, lid 1, onder d), van verordening (EG) nr. 561/2006 uitsluitend zendingen vervoert in het kader van de universele dienst, of zijn afwijkingen van de artikelen 5 tot en met 9 van verordening (EG) nr. 561/2006 ook toegestaan wanneer de desbetreffende voertuigen naast de zendingen die in het kader van de universele dienst worden getransporteerd ook andere zendingen vervoeren die niet onder de universele dienst vallen?

- 2) Indien de eerste vraag in die zin wordt beantwoord dat afwijkingen van de artikelen 5 tot en met 9 van verordening (EG) nr. 561/2006 ook zijn toegestaan wanneer de desbetreffende voertuigen naast de zendingen die in het kader van de universele dienst worden getransporteerd ook andere zendingen vervoeren die niet onder de universele dienst vallen:

[Or. 3]

- a) Welke omvang moet het aandeel van de zendingen die een voertuig in het kader van de universele dienst vervoert in dat geval minstens hebben?
- b) Welke omvang mag het aandeel van de zendingen die niet onder de universele dienst vallen en die het voertuig gelijktijdig vervoert met zendingen in het kader van de universele dienst in dat geval hoogstens hebben?
- c) Hoe moet de minimum- en de maximumomvang, zoals beschreven onder a) en b), telkens worden bepaald?
- d) Moet de minimum- en de maximumomvang, zoals beschreven onder a) en b), worden vastgesteld voor elke rit van het desbetreffende voertuig of volstaat een gemiddelde waarde, berekend over alle ritten van het desbetreffende voertuig?
- 3) a) Dient een nationale bepaling van een lidstaat van de Unie inzake rij- en rusttijden voor voertuigen en combinaties van voertuigen voor goederenvervoer met een toegestane maximummassa tussen 2,81 ton en 3,51 ton die de bepalingen van artikel 13, lid 1, van verordening (EG) nr. 561/2006 letterlijk overneemt, uitsluitend op grond van het Unierecht te worden uitgelegd?
- b) Kan een nationale rechter, ondanks deze gelijkkluidende bewoordingen, van het Unierecht afwijkende criteria hanteren voor de uitlegging van de bepalingen die uit het Unierecht zijn overgenomen?
- 4) Is een zending niet langer aan te merken als een zending in het kader van de universele dienst overeenkomstig richtlijn 97/67/EG wanneer in samenhang daarmee aanvullende diensten worden aangeboden, zoals:
- ophaling (zonder tijdvenster);
  - ophaling (met tijdvenster);
  - leeftijdscontrole op zicht;
  - verzending onder rembours;
  - verzending op kosten ontvanger tot 31,5 kg;

- doorzendingsdienst;

[Or. 4]

- voorafgaande instructies indien onbestelbaar;
- gewenste dag;
- gewenst tijdstip?

[Or. 5]

Motivering:

I.

1.

De partijen betwisten de reikwijdte van bepalingen die universele postdiensten een gunstigere behandeling geven.

De door verweerster aangeboden diensten bestaan grotendeels uit universele diensten in de zin van § 11, lid 1, eerste volzin, van het Postgesetz (Duitse postwet; hierna: „PostG”) juncto § 1, lid 1, punt 2, van de Post-Universaldienstleistungsverordnung (Duitse verordening betreffende universele postdiensten; hierna: „PUDLV”), dat wil zeggen het vervoer van geadresseerde pakketten waarvan het gewicht niet meer bedraagt dan 20 kg en de afmetingen de in het Wereldpostverdrag en de bijbehorende uitvoeringsregelingen vastgestelde afmetingen niet overschrijden. Verweerster is uit eigen beweging de verbintenis aangegaan om een omvattende universele dienst aan te bieden in overeenstemming met § 13 PostG.

De bestelwagens van verweerster vervoeren echter niet uitsluitend pakketten waarvan het gewicht niet meer bedraagt dan 20 kg, maar ook zwaardere pakketten.

Op grond van inbreuken op § 1, lid 6, zevende volzin, van de Verordnung zur Durchführung des Fahrpersonalgesetzes (Duitse verordening ter uitvoering van de wet op het rijdend personeel; hierna: „FPersV”) werden administratieve procedures tegen vestigingen van verweerster ingeleid; onder meer de Bezirksregierung Köln (districtsregering Keulen, Duitsland) heeft verweerster gedagvaard.

Bij vonnis van 2 februari 2016 heeft het Verwaltungsgericht Köln (bestuursrechter in eerste aanleg Keulen, Duitsland) [OMISSIS] geoordeeld dat verweerster niet is vrijgesteld van de documentatieverplichtingen overeenkomstig de FPersV wanneer zij met haar voertuigen behalve zendingen in het kader van de universele dienst ook andere zendingen [OMISSIS] bezorgt. Verweerster in dezen heeft in deze bestuursrechtelijke procedure hoger beroep ingesteld.

Het Oberverwaltungsgericht Münster (hoogste bestuursrechter Münster, Duitsland) heeft bij beslissing van 21 februari 2018 de behandeling in hoger beroep [OMISSIS] geschorst en de volgende prejudiciële vragen krachtens artikel 267 VWEU voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

- 1) Moet de uitzonderingsbepaling in artikel 13, lid 1, onder d), van verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006, zoals gewijzigd bij artikel 45, punt 2, van verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014, aldus worden uitgelegd dat zij alleen betrekking heeft op voertuigen of combinaties van voertuigen die uitsluitend worden ingezet voor postbezorging in het kader van de universele dienst, of kan ook aan die bepaling zijn voldaan wanneer de voertuigen of combinaties van voertuigen overwegend of voor een – op andere wijze bepaald – deel worden ingezet voor postbezorging in het kader van de universele dienst?
- 2) Moet in het kader van de onder 1) genoemde uitzonderingsbepaling bij de beoordeling of voertuigen of combinaties van voertuigen uitsluitend of eventueel overwegend of voor een – op andere wijze bepaald – deel worden ingezet voor postbezorging in het kader van de universele dienst, worden afgegaan op het algemene gebruik van een voertuig of combinatie van voertuigen of van het concrete gebruik van een voertuig of combinatie van voertuigen voor één welbepaalde rit?

In de onderhavige procedure voeren verzoeksters aan dat de handelingen van verweerster een inbreuk vormen op de regels inzake eerlijke handelspraktijken volgens § 3 en § 3 a van het Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Duitse wet inzake oneerlijke mededinging; hierna: „UWG”). Het dispuut over de rechtsregels inzake eerlijke mededinging heeft betrekking op de naleving van de documentatieverplichting inzake rij- en rusttijden bij voertuigen van 2,8 tot 3,5 ton die – het specifieke twistpunt tussen partijen – in het kader van de universele dienst worden ingezet. Verzoeksters vorderen dat verweerster haar praktijken staakt, dat informatie wordt verstrekt en dat wordt vastgesteld dat op verweerster de principiële verplichting tot het betalen van schadevergoeding rust.

Verzoeksters vorderen meer in het bijzonder:

verweerster te veroordelen tot

1.

[Or. 7] [OMISSIS]

staking,

in het handelsverkeer voor mededingingsdoeleinden,

van het gebruik van voertuigen of combinaties van voertuigen met een toegestane maximummassa tot 3,5 ton voor de bezorging van zendingen in het kader van de universele dienst in de zin van § 1, lid 1, PUDLV en van het gebruik van diezelfde voertuigen voor de bezorging van andere zendingen die niet onder de universele dienst vallen, in het bijzonder pakketten met een individueel gewicht van meer dan 20 kg, pakketten met de aanvullende diensten „ophaling (zonder tijdvenster)”, „ophaling (met tijdvenster)”, „leeftijdscontrole op zicht”, „verzending onder rembours”, „verzending op kosten ontvanger tot 31,5 kg”, „doorzendingsdienst”, „voorafgaande instructies indien onbestelbaar”, „gewenste dag” of „gewenst tijdstip”, pakketten met bindende bezorgtermijnen (spoedzendingen) of zendingen die in opdracht van de geadresseerde uit het buitenland worden ingevoerd (importzendingen);

[OMISSIS]

zonder de voorschriften inzake de documentatie van rijtijden, onderbrekingen en rusttijden krachtens § 1, lid 6, zevende volzin, FPersV te doen naleven, in het bijzonder zonder

[OMISSIS] [opsomming van afzonderlijke inbreuken] **[Or. 8]**

2.

het verstrekken van informatie aan eerste en tweede verzoekster over de omvang waarin de onder punt 1 genoemde gedragingen zich hebben voorgedaan; [OMISSIS];

3.

vast te stellen dat verweerster verplicht is om eerste en tweede verzoekster te vergoeden voor de schade die zij door de onder punt 1 genoemde gedragingen hebben geleden of nog zullen lijden.

[Or. 9]

2.

§ 3 a UWG bepaalt:

§ 3a Wetsovertreding

Eenieder die handelt in strijd met een wettelijk voorschrift dat mede is vastgesteld om in het belang van de marktdeelnemers het marktgedrag te reguleren, maakt zich schuldig aan een oneerlijke handelspraktijk voor zover de inbreuk de belangen van consumenten, andere marktdeelnemers of concurrenten wezenlijk kan aantasten.

§ 2 van de wet op het rijdend personeel (FPersG) bepaalt:

§ 2 Verordeningen

Het Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur (Duits federaal ministerie van Verkeer en Digitale Infrastructuur) wordt ertoe gemachtigd om: [OMISSIS]

1.

tot uitvoering [OMISSIS] van verordening (EG) nr. 561/2006 [OMISSIS], [Or. 10] als van kracht, verordeningen

[OMISSIS]

vast te stellen, [OMISSIS]

§ 1 van de verordening ter uitvoering van de wet op het rijdend personeel (FPersV) bepaalt:

§ 1 Rij- en rusttijden in het wegvervoer

(1) Bestuurders

1.

[Or. 11] van voertuigen die voor goederenvervoer worden ingezet en waarvan de toegestane maximummassa [OMISSIS] tussen 2,8 ton en 3,5 ton bedraagt, [OMISSIS]

moeten zich houden aan de rijtijden, onderbrekingen en rusttijden overeenkomstig artikel 4, artikel 6 tot en met 9 en artikel 12 van verordening (EG) nr. 561/2006 [OMISSIS].

(2) Lid 1 is niet van toepassing op:

1.

De in § 18 genoemde voertuigen;

[OMISSIS]

[...]

(6) [OMISSIS] [opsomming van de diverse documentatieverplichtingen] [Or. 12] [lid 6, zevende volzin:] De handelaar moet [Or. 13]

1.

passende formulieren volgens het model in bijlage I in voldoende exemplaren ter beschikking stellen van de bestuurder voor het registreren van gegevens;

2.

de geregistreerde gegevens na overlegging door de bestuurder onverwijld controleren en onverwijld maatregelen nemen die voor de naleving van zinnen 1 tot en met 5 zijn vereist;

3.

de geregistreerde gegevens na overlegging door de bestuurder een jaar lang in chronologische volgorde en in leesbare vorm buiten het voertuig bewaren en op verzoek van daartoe bevoegde personen ter controle overleggen en

4.

de geregistreerde gegevens na afloop van de bewaringstermijn uiterlijk op 31 maart van het daaropvolgende kalenderjaar vernietigen; [OMISSIS].

[...]

§ 18 FPersV bepaalt:

§ 18 Uitzonderingen overeenkomstig de verordeningen (EG) nr. 561/2006 en (EU) nr. 165/2014

(1) Overeenkomstig artikel 13, lid 1, van verordening (EG) nr. 561/2006 en artikel 3, lid 2, van verordening (EU) nr. 165/2014 worden, binnen de werkingssfeer van het FPersG, de volgende voertuigcategorieën uitgesloten van de toepassing van de artikelen 5 tot en met 9 van verordening (EG) nr. 561/2006 en de toepassing van verordening (EU) nr. 165/2014:

[...]

4.

Voertuigen of combinaties van voertuigen met een toegestane maximummassa tot 7,5 ton die door aanbieders van postdiensten, die universele diensten verstrekken in de zin van § 1, lid 1, van de verordening betreffende universele postdiensten (PUDLV) van 15 december 1999 [OMISSIS] [Or. 14], als van kracht, binnen een straal van 100 kilometer rond de vestigingsplaats van het bedrijf worden ingezet voor de bezorging van zendingen in het kader van de universele dienst, op voorwaarde dat dit vervoer niet de hoofdactiviteit van de bestuurder is;

§ 1 van de verordening betreffende universele postdiensten (PUDLV) bepaalt:

§ 1 Universele dienst

(1) De volgende postdiensten worden als universele dienst aangemerkt:

[OMISSIS]

2.

het vervoer van geadresseerde pakketten waarvan het gewicht niet meer bedraagt dan 20 kg en de afmetingen de in het Wereldpostverdrag en de bijbehorende uitvoeringsregelingen vastgestelde afmetingen niet overschrijden;

[OMISSIS]

[...]

II.

1.

De beslechting van het onderhavige geding is afhankelijk van de vraag of § 18, lid 1, punt 4, FPersV, gelezen in samenhang met de relevante Unierechtelijke bepaling, namelijk artikel 13, lid 1, onder d), van verordening (EU) nr. 561/2006, al dan niet inhoudt dat uitsluitend zendingen in het kader van de universele dienst mogen worden vervoerd met voertuigen waarvoor de voornoemde bepalingen uitzonderingen toestaan **[Or. 15]**. De verordening ter uitvoering van de wet op het rijdend personeel (FPersV) strekt tot omzetting in nationaal recht van verordening nr. 561/2006 voor voertuigen met een toegestane maximummassa tussen 2,81 en 3,5 ton, waarbij uitdrukkelijk naar de Unierechtelijke bepalingen wordt verwezen. Bijgevolg rijst ook de vraag of en in welke mate moet worden gebruikgemaakt van Unierechtelijke bepalingen bij de uitlegging van een nationale regel die louter naar het Unierecht verwijst.

2.

Verzoeksters zijn van mening dat de uitzonderingsregeling van § 18, lid 1, punt 4, FPersV alleen toepassing vindt wanneer de leverancier van universele diensten zijn voertuigen of combinaties van voertuigen uitsluitend inzet voor de bezorging van zendingen in het kader van de universele dienst. De aanvullende diensten die verweerster aanbiedt, kunnen niet worden aangemerkt als universele diensten. Verzoeksters zijn de mening toegedaan dat § 18 FPersV weliswaar de bewoordingen van de Unierechtelijke bepalingen van verordening (EU) nr. 561/2006 overneemt, maar dat aan deze bepaling desalniettemin een autonome nationale uitlegging moet worden gegeven.

3.

Verweerster is daarentegen van mening dat zij geen inbreuk op de bepalingen van de FPersV heeft gepleegd. Verweerster voert aan dat zij in het kader van de universele dienst recht heeft op een gunstigere behandeling. In het tegengestelde geval zou zij een aanzienlijk nadeel ondervinden doordat zij een extra

voertuigenvloot zou moeten inschakelen voor de bezorging van pakketten die niet onder de universele dienst vallen en twee keer per dag naar dezelfde geadresseerde zou moeten rijden. Dit zou ook uit milieuoverwegingen niet verdedigbaar zijn. Ook pakketten met aanvullende diensten vallen onder de universele dienst.

4.

Naar voorlopig oordeel van de verwijzende rechter hebben verzoeksters, bij de huidige stand van zaken en van de wetgeving, mogelijk het recht hun vordering tot staking tegen verweerster in de voorgestelde mate gehonoreerd te zien op basis van § 8, lid 1 en lid 3, punten 1 en 2, § 3 en § 3 a, UWG junctis § 1, lid 5, eerste volzin, en lid 6, zevende volzin, FPersV.

[Or. 16]

a)

Aangezien ontegensprekelijk vaststaat dat verweerster bij het aanbieden van de litigieuze diensten de documentatieverplichting niet is nagekomen, heeft zij hierop inbreuk gepleegd.

[OMISSIS] [wordt toegelicht] **[Or. 17]**

Verweerster is de voornoemde verplichtingen niet nagekomen.

b)

Naar huidig oordeel van de verwijzende rechter schrijft de bepaling een marktgedragsregel voor in de zin van § 3 a UWG. [OMISSIS] [wordt toegelicht]

c)

Tot nader order is de verwijzende rechter de opvatting toegedaan dat verweerster zich niet kan beroepen op de uitzonderingsbepaling van § 18, lid 1, punt 4, FPersV.

Volgens § 18, punt 4, FPersV zijn op universele diensten overeenkomstig artikel 13, lid 1, van verordening (EG) nr. 561/2006 en artikel 3, lid 2, van verordening (EU) nr. 165/2014, binnen de werkingssfeer van de wet op het rijdend personeel (FPersG), de artikelen 5 tot en met 9 van verordening (EG) nr. 561/2006 en verordening (EU) nr. 165/2014 onder bepaalde voorwaarden niet van toepassing.

Naar voorlopige beoordeling van de verwijzende rechter is in casu niet voldaan aan de voorwaarden van de uitzonderingsbepalingen van § 18, lid 1, punt 4, FPersV. § 18, lid 1, punt 4, FPersV bepaalt dat voertuigen met een toegestane maximummassa tot 7,5 ton die door aanbieders van universele postdiensten binnen een straal van 100 kilometer rond de vestigingsplaats van het bedrijf

worden ingezet voor de bezorging van zendingen in het kader van de universele dienst van de documentatieverplichting zijn vrijgesteld, op voorwaarde dat dit vervoer niet de hoofdactiviteit van de bestuurder is.

[Or. 18]

Uit de strekking en het doel van de bepaling zou kunnen worden opgemaakt dat de uitzondering, zoals vastgesteld in § 18, lid 1, punt 4, FPersV, slechts toepassing kan vinden wanneer uitsluitend zendingen in het kader van de universele dienst worden bezorgd.

Noch uit de nationale verordening, noch uit de Unierechtelijke verordening kan worden afgeleid dat ook voor de bezorging van andere zendingen gunstmaatregelen gelden. De doelstelling van de onderliggende Unierechtelijke verordening, namelijk het verbeteren van de arbeidsomstandigheden van bestuurders en van de verkeersveiligheid, kan alleen worden bereikt wanneer in een sector met een sterke concurrentie de uitzonderingsbepalingen strikt worden uitgelegd. Dit volgt vooreerst uit de algemene doelstellingen van de FPersV, die grotendeels identiek zijn met die van verordening (EG) nr. 561/2006. Uit artikel 1 en ook uit overweging 1 van deze verordening kan worden opgemaakt dat deze verordening een harmonisering van de concurrentievoorwaarden tussen verschillende wijzen van vervoer over land beoogt, alsook een verbetering van de arbeidsomstandigheden en de verkeersveiligheid. Het is de overtuiging van de verwijzende rechter dat deze doelstellingen ook bij de uitlegging van de uitzonderingsbepaling van § 18, lid 1, punt 4, FPersV in aanmerking moeten worden genomen. De voornoemde bepaling is duidelijk gericht op een gunstigere behandeling van voertuigen die worden ingezet voor de bezorging van zendingen in het kader van de universele dienst. Dat daarnaast de intentie zou hebben bestaan om deze gunstigere behandeling uit te breiden tot voertuigen voor gemengd gebruik – die ook voor de bezorging van pakketten van meer dan 20 kg worden ingezet – is onwaarschijnlijk omdat de concurrentiedruk op deze markt hoog is. Zoals blijkt uit artikel 1 van verordening (EG) nr. 561/2006, beoogt zij net de arbeidsomstandigheden en de verkeersveiligheid op een markt die door een aanzienlijke concurrentiedruk wordt gekenmerkt, te verbeteren. Bovendien zijn, gelet op het uitgebreide voertuigenpark van verweerster en het aandeel van zendingen die niet onder de universele dienst vallen – 5 % naar haar eigen zeggen –, op het eerste gezicht logistieke oplossingen denkbaar waarmee een zeer aanzienlijk deel van de voertuigen uitsluitend voor de bezorging van zendingen in het kader van de universele dienst kan worden ingezet en bijgevolg voor de gunstigere regeling in aanmerking komt. Dit kan weliswaar tot mogelijke overlappings leiden. Verweerster kan evenwel niet verlangen om zowel te zijn vrijgesteld van administratieve verplichtingen als te kunnen kiezen voor de economisch meest voordelige oplossing. De verwijzing van verweerster naar milieuoverwegingen vermag in het licht hiervan evenmin te overtuigen.

Volgens de bewoordingen van § 18, lid 1, punt 4, FPersV moet iedere leverancier van universele diensten ermee rekening houden dat hij bij de bezorging van

pakketten die niet onder de **[Or. 19]** universele dienst vallen, aan de algemene documentatieverplichting is gehouden. Wanneer de leverancier van universele diensten dergelijke ritten die aan een documentatieverplichting zijn onderworpen, louter feitelijk combineert met de bezorging van zendingen in het kader van de universele dienst, valt de documentatieverplichting daarmee niet weg. Er bestaat immers geen uitdrukkelijke rechtsgrondslag voor een gunstigere behandeling van zendingen die niet onder de universele dienst vallen – wanneer die samen met zendingen in het kader van de universele dienst worden vervoerd. Het argument van verweerster dat § 18, lid 1, punt 4, FPersV een andere lezing toelaat, in wel die zin dat een bijlading van pakketten die niet onder de universele dienst vallen tot een bepaald quotum is toegestaan, gaat volledig in tegen de door de Uniewetgever beoogde normatieve duidelijkheid en eenduidige controleerbaarheid, aangezien de percentages van bijgeladen zendingen die niet onder de universele dienst vallen, bij elke bezorging van een zending opnieuw veranderen.

d)

Voorts is het twijfelachtig of het verbod ook betrekking heeft op de aanvullende diensten die verweerster aanbiedt en die het voorwerp van de aanvullende vordering uitmaken, dan wel of deze als universele diensten moeten worden aangemerkt. De universele dienst wordt gedefinieerd in § 1 PUDLV. Duidelijk is echter niet of de aldaar gegeven opsomming uitputtend is. Verweerster is van mening dat het aanbieden van aanvullende diensten er niet toe leidt dat het „basisvervoer” van pakketten en zendingen zijn hoedanigheid van universele dienst verliest – het vervoer met of zonder aanvullende diensten is immers hetzelfde. Richtlijn 97/67/EG voorziet hooguit in een minimumnorm. De verwijzende rechter is ook hier voorstander van een strikte uitlegging volgens welke uitsluitend de opgesomde diensten als universele dienst kunnen worden aangemerkt. In het andere geval zou een precieze afbakening haast onmogelijk zijn en de omstandigheid dat de vervoersdienst als zodanig identiek is, kan geen beslissend criterium zijn, aangezien het totaalbeeld van de dienst, zoals die op de markt wordt aangeboden, van tel is.

[Or. 20]

De gestelde vragen zijn relevant voor de beslechting van het onderhavige geding. Zij zijn van bepalend belang voor de toewijzing of de afwijzing van de ingestelde vorderingen.

[OMISSIS]